

slike, spomini in vtiski. — Toda poslednji pisk, poslednje ropotanje! Prigrmeli smo na videmsko postajo.

— Uscita! uscita! (izhod! izhod!) je kričal paznik.

Mahnem jo čez ulice že popolnoma navaden in vsakdanji človek.

— No pa! Kod si pohajal? — me vpraša par prijateljev, v katere sem se naenkrat zaletel na ulici

— V naši lepi Reziji sem bil.

— Aha, na propagandi, seveda!

— Kaj pak! kar tisoč ruskih rubljev sem nesel tja s seboj in porazdelil v naše svrhe.

Pa smo se zasmejali in šli narazen.

Kmalu sem že sedel v svoji tihi sobici. Najprvo sem pogledal obširnejši furlanski zemljevid, češ, poglejmo malce, kako se kaže na karti ta zanimiva Rezija — čeprav sem jo že stokrat prej pregledaval.

Pomislil sem na krasni izlet, ki sem ga napravil, ter sem marsikaj zabeležil, da ne pozabim. Sklenil sem obenem, da ga o priliki ponovim in izpopolnim.

Nič se zdaj ne čudim, da se furlansko planinsko društvo in posamezni turisti tako zanimajo za one kraje. Tudi lahko tolmačim rezijansko navdušenje za te goste ter entuzijazem patriotskih manifestacij pri kakem uradni izletu, naprej ali nazaj grede, na Kaninsko gorovje. Vse to znatno pomaga gostilničarjem in drugim ljudem, čeprav ne koristi narodnemu čutu in zavesti.

Vprašal sem se nadalje, zakaj Slovenci, ki so vendar dobri hribolazci, ne prihajajo tudi v naše kraje? Saj bi jim ne bilo težko, posebno iz Soške doline. Kako bi lepo vplivala na ljubezen in ohranitev narodne govornice lepo govornjena književna slovenščina! Kaj pa, če bi med turisti bili povrh še dobri pevci, kar ni redko med Slovenci? Slavjanski duh bi se okreplil pod gorkim vplivom krilatih, do srca segajočih slovenskih melodij; kajti tudi Beneški Slovenci imajo čut zanje.

Sklenil sem svoje vtiske popisati častitim čitateljem „Dom in Sveta“, ter jim povrh podati tudi stvarni opis Rezije in Rezijanov.

* * *

Pustimo zdaj na stran izlete, prijatelje, turistiko, vesele in nevesele vtiske ter vsako fantaziranje in poglejmo z resnim in mirnim očesom nazaj na Rezijo, da jo vsaj površno proučimo in vsestransko spoznamo.

Rezijanska dolina spada k Julijskim Alpam, ako vzamemo za mejo med njimi in Karnijskimi Pontebansko Belo (Fella). Cela dolina je dolga kakih 21 km in se vleče v smeri od izhoda do zapada.

Njena površina obsega približno 120 km². Njeno gorovje kaže večinoma apneno-dolomitski značaj z ljaskimi in trijaskimi sestavinami; a nizko v dolini se nahajajo krednate tvorbe in marniški konglomerati. V geološkem oziru je dolina važna tudi zato, ker si je izmed furlanskih goratih krajev najdalje ohranila svoj posebni ledenik, čigar moreniški ostanki se tuintam opazujejo, n. pr. pri Bilu in na spodnjem koncu doline Velikanske osamljene skale, ki se ponekod nahajajo, so najbrže erraticne, rajši nego prihrule v dolino vsled gorskih plazov. Tla na dnu doline se kažejo tuintam v obliki ogromnih in vzvišenih pologov ali planot, ki so postale deloma v diluvialni, deloma v ledeni dobi.

FR KRAŠEVEC

MOTIV IZ REZIJUTE

Dolina je važna tudi v orografskem oziru, ker tvori zakrivljen podaljšek velike Karnijske doline.

Deželica je eminentno gorata in večinoma pusta.

Tudi dno doline je tuintam prodasto in peščeno vsled delovanja voda, ki deroč iz gorkih gručastih obronkov, vlečejo seboj in kupičijo mnogo grušča ob glavni vodi.

Izmed gorâ najvišja je Kanin (rez. Čanin), ki se vzpenja do 2592 m; skalnata, razrita in strma gora, iz katere se vživa eden najlepših razgledov, in zato jako priljubljena turistom. Furlansko planinsko društvo je napravilo nanjo varno pot in ugodno za vetišče kakih 2000 m visoko. Kaninska ogromna skupina se ti prekrasno kaže, če jo gledaš koncem jeseni ali pozimi iz Vidma pod večer jasnega dne. Zahajajoče solnce siplje nanjo poslednje žarke, a ona se tožno smeji zavita v lahko rdečo barvo.